

Zitting 1982-1983

17 397

Partiële wijziging van het Wetboek van Strafrecht en van de Uitleveringswet

Nr. 5

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 23 februari 1983

Algemeen

Met voldoening hebben de ondergetekenen er van kennisgenomen dat de leden van de fracties die zich daarover in het voorlopig verslag van de vaste Commissie voor Justitie hebben geuit, met de opzet en strekking van dit wetsontwerp kunnen instemmen.

Naar aanleiding van de in de memorie van toelichting gegeven uiteenzetting van de ontstaansgeschiedenis van dit wetsontwerp en van de redenen waarom de voorstellen van de werkgroep-Moons gericht op een zekere ontlasting van de Hoge Raad niet daarin zijn uitgewerkt, spraken de leden van de fractie van de P.v.d.A. de hoop uit dat binnen afzienbare tijd het nodige zal worden gedaan aan de verlichting van de werklust van de Hoge Raad. De genoemde leden kunnen ervan verzekerd zijn dat de ondergetekenden hieraan hoge prioriteit toekennen.

De leden van dezelfde fractie vroegen zich voorts af of aan de indiening van het wetsontwerp een systematisch onderzoek naar mogelijke knelpunten in de Uitleveringswet is voorafgegaan. Dit, nu het ontwerp op een enkel punt voorzieningen, die in het Wetboek van Strafvordering gestalte hebben gekregen na de vaststelling van de Uitleveringswet, van overeenkomstige toepassing verklaart. De werkgroep-Moons had als opdracht de doelmatigheid van de uitleveringsprocedure nader te bestuderen en zo nodig voorstellen te doen ter verbetering van deze procedure. Dit hield in dat de werkgroep zich ertoe heeft beperkt knelpunten en vragen, die uit de praktijk van het uitleveringsrecht waren opgekomen, te bespreken. Die knelpunten en vragen heeft de werkgroep inderdaad systematisch onder ogen gezien.

De overige vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie hadden betrekking op de voorgestelde wijziging en aanvulling van het Wetboek van Strafrecht (de artikelen 27 en 27a). De ondergetekenden zullen die vragen hieronder, samen met de op deze artikelen betrekking hebbende vragen van de leden van de V.V.D.-fractie beantwoorden.

Artikelen

Artikel I

Naar aanleiding van de door leden van de fracties van de P.v.d.A. en van de V.V.D. gestelde vragen en gemaakte opmerkingen zouden de ondergetekenden het volgende willen opmerken.

De woorden «detentie in het buitenland ingevolge een Nederlands verzoek om uitlevering doorgebracht» in de artikelen 27 en 27a zien op alle mogelijke vormen van vrijheidsberoving, waaraan de verdachte of veroordeelde op verzoek van de Nederlandse justitie in het buitenland is onderworpen geweest voordat hij aan de Nederlandse autoriteiten is overgeleverd. Daaronder vallen dus de voorlopige aanhouding, voorafgaande aan de indiening van een formeel Nederlands uitleveringsverzoek (voorlopige uitleveringsdetentie), de detentie gelast of verlengd na de ontvangst van een dergelijk verzoek, gedurende de behandeling van dat verzoek en gedurende de periode tussen de beslissing op dat verzoek en de overlevering van de opgeëiste persoon in de handen van de Nederlandse justitiële autoriteiten.

Vrijheidsberoving in de aangezochte staat aan de betrokkene opgelegd, die niet als uitleveringsdetentie in de bovenomschreven zin is aan te merken, omdat die niet op Nederlands verzoek is gelast, valt niet onder het toepassingsbereik van de voorgestelde artikelen 27 en 27a.

Anders dan de leden van de P.v.d.A.-fractie lijken te veronderstellen verlangt resolutie (75)12 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa dat alleen vrijheidsberoving, die met het oog op uitlevering in de aangezochte staat of in een staat van doorvoer is ondergaan, door de verzoekende staat in rekening wordt gebracht. Dat geldt niet en behoort ook niet te gelden voor vrijheidsberoving die de aangezochte staat ter toepassing aan zijn eigen straf- en strafprocesrecht heeft opgelegd.

Met de voorgestelde artikelen 27 en 27a Sr. wordt de Resolutie van de Raad van Europa derhalve geheel gevolgd. Die artikelen gaan zelfs verder waar zij de aftrek van uitleveringsdetentie (inclusief voorlopige uitleveringsdetentie) verplicht stellen, terwijl Resolutie (75)12 slechts verlangt «daarmee rekening te houden».

Uit het voorgaande volgt tevens dat er geen reden is artikel 89, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering te wijzigen. De ingevolge die bepaling toe te kennen schadevergoeding aan een verdachte heeft, evenals in de artikelen 27 en 27a Sr., alleen betrekking op vormen van uitleveringsdetentie, inclusief voorlopige uitleveringsdetentie, die naar aanleiding van een daartoe strekkend Nederlands verzoek in het buitenland is ondergaan.

Met het voorgaande zijn ook de vragen die de leden van de V.V.D.-fractie over artikel 27a Sr. stelden impliciet beantwoord. Voor alle duidelijkheid zij er op gewezen, dat de datum waarop een Nederlands verzoek om uitlevering is gedaan of de datum waarop zo'n verzoek de aangezochte staat heeft bereikt doorgaans niet beslissend zijn, doch de datum waarop een persoon, wiens voorlopige aanhouding door de Nederlandse politie (meestal per telex via Interpol) is verzocht, vooruitlopende op de indiening van een formeel verzoek om uitlevering met bijbehorende stukken, in de aangezochte staat in voorlopige uitleveringsdetentie wordt genomen. De door de leden van deze fractie geschetste gang van zaken stemt overigens niet met de werkelijkheid overeen: Indien een voortvluchtige, wiens opsporing en voorlopige aanhouding ter fine van uitlevering door de Nederlandse Justitie internationaal wordt verzocht, in het buitenland wordt aangehouden, dan pleegt de Nederlandse justitie over die aanhouding nog dezelfde dag via de telex te worden geïnformeerd.

Omdat ingevolge de toepasselijke uitleveringsverdragen de voorlopige aanhouding binnen een bepaalde, betrekkelijk korte, termijn moet zijn gevolgd door een formeel uitleveringsverzoek, wil de aangehouden niet wederom op vrije voeten gesteld moeten worden, pleegt «de machinerie van de uitleveringsprocedure» dan ook direct daarop op volle toeren in werking te zijn. Zo bedraagt de maximale duur van de voorlopige uitleveringsdetentie onder het Benelux-uitleveringsverdrag 18 dagen, onder sommige bilaterale verdragen 20 dagen, volgens de Nederlandse Uitleveringswet 24 dagen en onder het Europees Uitleveringsverdrag 40 dagen. «Vele maanden» duurt die voorlopige detentie, zoals de leden van de V.V.D.-fractie denkbaar achten, dus nooit.

De veronderstelling van de leden van de P.v.d.A.-fractie, dat het wetsontwerp niet de aftrek van uitleveringsdetentie van maatregelen noemt, omdat ook mindering van voorlopige hechtenis op de maatregel van terbeschikkingstelling van de Regering niet mogelijk is, is juist.

Ten slotte stelden de leden van de fracties van de P.v.d.A. en van de V.V.D. nog vragen over de invloed van de voorgestelde aftrekregeling van uitleveringsdetentie op de berekening van de datum van voorwaardelijke invrijheidstelling. Zij vroegen of in dit verband niet ook artikel 15 van het Wetboek van Strafrecht wijziging behoeft. Bij nadere beschouwing menen de ondergetekenden dat het inderdaad aangewezen is om naast artikel 27a, dat de verplichting tot aftrek van uitleveringsdetentie voorschrijft ter bepaling van de duur van het nog ten uitvoer te leggen gedeelte van de opgelegde straf, in artikel 15 buiten twijfel te stellen dat ook voor de bepaling van het moment waarop tweederde gedeelte van de straftijd is verstreken en de veroordeelde voor voorlopige invrijheidstelling in aanmerking komt, in het buitenland ondergane uitleveringsdetentie wordt beschouwd als ten uitvoer gelegd gedeelte van de opgelegde straf.

Bij gevolg hebben de ondergetekenden een nota van wijziging opgesteld en bij deze memorie gevoegd, waarin artikel 15 Sr. alsnog wordt aangevuld. Ingevolge het aldus te wijzigen artikel 15 zal bij voorbeeld degene die op Nederlands verzoek eerst drie maanden in het buitenland uitleveringsdetentie heeft ondergaan en vervolgens in Nederland drie maanden in voorlopige hechtenis heeft doorgebracht alvorens te zijn veroordeeld tot een vrijheidsstraf van twee jaar, daarvan nog 10 maanden hebben te ondergaan, voordat hij voor v.i. in aanmerking komt (dat wil zeggen $\frac{2}{3}$ van 24 maanden = 16 maanden met aftrek van 3 maanden uitleveringsdetentie en 3 maanden voorlopige hechtenis).

Artikel II

Artikel 23

De leden van de V.V.D.-fractie stelden voor in dit artikel voor te schrijven dat aanvullende stukken die in het dossier worden gevoegd ambtshalve door de officier van justitie aan de opgeëiste persoon of zijn raadsman in afschrift worden toegezonden. De ondergetekenden hebben bedenkingen tegen dit voorstel en wel om de volgende redenen. De kennisneming van de stukken door de opgeëiste persoon en diens raadsman is in de Uitleveringswet geregeld in het derde lid van artikel 23. Die bepaling verklaart het bij en krachtens artikel 34 van het Wetboek van Strafvordering bepaalde van overeenkomstige toepassing. Dit artikel delegeert de wijze waarop de kennisneming van processtukken mag geschieden naar een regeling bij algemene maatregel van bestuur, welke regeling gestalte heeft gekregen in de artikelen 51a e.v. van Reglement I. Laatstgenoemde bepalingen gaan er van uit dat gelegenheid tot kennisneming door de verdachte of de raadsman van stukken wordt geboden ter griffie, of als verdachte van zijn vrijheid is beroofd, ter plaatse waar hij zich bevindt.

Weliswaar kan ook gelegenheid ter kennisneming elders worden geboden en is aan de hand van de circulaire van 22 februari 1971 betreffende de kennisneming door raadsliden van dossiers in strafzaken tegen verdachten (Hoofdafdeling R.O. nr. 74/871) de toezending ter inzage van copieën van bepaalde stukken aan de raadsman gebruikelijk geworden, doch daar gaat het om stukken die betrekking hebben op procedurele handelingen, die het Uitleveringsrecht niet kent of in die procedure niet gebruikelijk zijn. De ondergetekenden zien geen aanleiding in het Uitleveringsrecht op dit punt van het algemene voor het strafprocesrecht geldende uitgangspunten af te wijken.

Artikel 30

De leden van de fracties van de P.v.d.A., van het C.D.A. en van de V.V.D. gaven te kennen er de voorkeur aan te geven dat een afschrift van het ingevolge artikel 30 te verstrekken rechterlijk advies steeds aan de opgeëiste persoon en diens raadsman ter hand wordt gesteld of toegezonden en dat zulks niet afhankelijk wordt gesteld aan een daartoe strekkend verzoek.

De ondergetekenden hebben besloten, na hierover het gevoelen van de presidenten van de arrondissementsrechtbanken te hebben ingewonnen, aan deze wens van de genoemde fracties tegemoet te komen en in de bijgevoegde nota van wijzigingen het woord «desgewenst» te doen vervallen. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om in de wetstekst tot uiting te brengen dat met de afgifte van het afschrift van het rechterlijk advies de griffier belast is. Nu het gaat om een wettelijke verplichting tot afgifte van zulke afschriften brengt zulks met zich mee dat daarover geen kosten in rekening worden gebracht.

Artikel 55

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen naar aanleiding van dit artikel of ook de artikelen 41 en 42 van het Wetboek van Strafvordering in de Uitleveringswet van overeenkomstige toepassing dienen te worden verklaard. Naar het voorkomt is dit niet nodig. Immers uit artikel 55 van de Wet, zoals dat thans luidt, volgt dat altijd ambtshalve toevoeging van een raadsman aan de opgeëiste persoon plaatsvindt zodra hij ingevolge artikel 15 van die wet in bewaring wordt gesteld, een situatie vergelijkbaar met die van artikel 41 Sv. Voorts dient de president van de rechtbank na ontvangst van de vordering van de officier van justitie ambtshalve een raadsman aan de opgeëiste persoon toe te voegen als niet blijkt dat deze reeds een raadsman heeft, ook al bevindt de opgeëiste persoon zich op vrije voeten (artikel 24, derde lid). Rechtsbijstand door ambtshalve toegevoegde raadsliden is in uitleveringsprocedures derhalve steeds verzekerd. Aan een mogelijkheid om daarnaast nog toevoeging van een raadsman te verzoeken bestaat derhalve geen behoefte. Deze behoefte is in elk geval in de praktijk niet gebleken.

Artikel III

De vraag van de leden van de C.D.A.-fractie of in de tekst van onderdeel A van dit artikel niet met zoveel woorden moet worden opgenomen dat het nieuwe artikel 27a niet toepasselijk is op degenen van wie uit de rechterlijke uitspraak waarbij zij werden veroordeeld is gebleken, dat met de in het buitenland ondergane uitleveringsdetentie uitdrukkelijk is rekening gehouden of voor wie deze periode reeds is gegratieerd, beantwoorden de ondergetekenden ontkennend. Deze overgangsbepaling beoogt een nieuwe situatie te creëren voor personen, die vóór de inwerkingtreding van de wet reeds waren veroordeeld en anders niet van de nieuwe regeling zouden profiteren, doch niet om duidelijk te maken dat er niets verandert voor degenen op wie de nieuwe regeling in feite reeds is toegepast.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

De Staatssecretaris van Justitie,
V. N. M. Korte-van Hemel